

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

БРОЙ 8(353), година XXIII

8 ноември 2005 година

ДЕЛНИК ЗА БЪЛГАРСКОТО БУДИТЕЛСТВО

Тодор РАДЕВ

В съвременна България, яхната безцеремонно от нашите нови еничари, празничният календар се задъхва от загубили истинския си смисъл паметни дати. Оporочената им същност е индикатор на обществената апатия, подхранваща усещането за безалтернативност на фасадната политическа демокрация. Еничарската олигархия самодовол-

но поощрява празничната вакханалия, озвучавана с агресивния фалсет на платени шоумени. И напълно естествено тази псевдокултурна бугафория често се маскира с патриотичен грим, за да наложи публичната пошлост като еталон на днешната псевдопатриотична модерност.

НА СТР. 2

АМЕРИКАНСКИ УЧЕН ПРЕДРИЧА КРАЯ НА ПРОГРЕСА

НА СТР. 6

НА СТР. 14 КАНДИДАТСТУДЕНТСКИ БИСЕРИ ОТ ИЗПИТА ПО ГЕОГРАФИЯ

В Броя може да прогледете още:

- Актьорът Ян Енглерт гостува на славистите в Университета
- Църквата и държавата – съвременни стратегии на католицизма и православието
- Литературната матрица на носталгичното преживяване
- Литературната стипендия на издателство „Пигмалион“
- Подходи в природозащитата

ДЕЛНИК ЗА БЪЛГАРСКОТО БУДИТЕЛСТВО

ОТ СТР. 1

Тодор РАДЕВ

Вихрецият се пир по време на чума целенасочено диктува профанните норми на доминиращия примитивен консумативизъм. По стар порочен навик ние сме саркастични пасивни свидетели на натрапвания с тотална реклама бездарен политически театър. Това самоунищожително за българската нация статукво може да се разбие с истинско будителство, извиращо из недрата на нашата историческа памет. Автентичното българско будителство не е казионен празник. Неговата възрожденска мисия е да бъде съзидателен делник на българския национален дух.

Този спасителен делник гради своите ефективи както с императивното съзнание за историческа приемственост, така и с необходимото интелектуално изобличение на политическия паразитизъм, егоистично въсредоточил комерсиалното си внимание в своето ненаситно гърло.

Отшумялата тупурдия около по-редните парламентарни избори закономерно предизвика кратка буря в чаша вода, сблъсквайки привидни политически опоненти. Получените в условията на растяща изборна умора резултати, легитимират за сетен път самозвания псевдоелит. Зад лицемерната тревога за бъдещето на нацията обективният анализ не може да не забележи самодоволния кикот на селектираната управленска гмеж. Съвременната ни политическа нищета откърми разноцветни победители, но съхрани антinationалната същност на бездънния български преход. На този обществен фон растящата пропаст между насъщните нужди на народа и отвратителната парвенющина на "политическата класа" се оформя като непреодолим идеологически вакуум. На т. нар. "послания" на политическите лидери отвръща глухият екот на народното презрение. Фалшът на помпозно декларираните политически идеологии е обществено достойние и никаква лява или дясна доктрина не може да прикрие антибългарската игра на включените в управленската система партийни котерии.

Независимо от всевъзможните политически декларации, призоваващи илюзорното гражданско общество да подкрепи леви или десни платформи, апелите на партийните водачи пропадат в страшната бездна на пасивното обществено неодобрение. Тази, смразяваща партийните амбиции, реалност принуждава както лявата, така и дясната част от компрадорския псевдоелит да търсят пространство в политическия център като удобно за квакане блато. Същевременно те се легитимират пред българските избиратели чрез показно участие в множество интер-

национални централи - Либерален интернационал, Социалистически интернационал, Европейска народна партия, институциите на Европейския съюз и различни видове масонски структури. И както центристката демагогия, така и унизителното с лакейщи-

ната си търсене на външни покровители, открояват еднотипната антinationална същност на нашите водещи политически партии. Обладани от демоните на глобализма, партийните елити всъщност не изповядват искрено нито лява, нито дясна доктрина. Българският социален консерватизъм, умело съчетаващ необходимите модерни концепции с нашите исторически традиции, е тенденциозно загърбен от всички полюси на пръкналата се космополитна камарила. Натрапеният ни псевдоелит реално осъществява антихуманните политически, икономически и културни проекти на постмодерния ултралиберализъм. Нашата национална държава е разгромена от левите и десните протежета на световната финансова олигархия, съградили удобна за себе си пародия на българска държава. В чист вид действащата днес ултралиберална доктрина олицетворява безчувствената за човешките страдания власт на глобалните финансови центрове, които умело се подигуряват както за лява, така и за дяс-

на алтернатива в своите колонии. Българският народ усеща чрез мъчителното си сиромашко вегетирание кои са същинските му господари и с демонстративна политическа апатия заклежда както левите, така и десните родни безотечественици, комерсиално посреднически в погрома на нашата нация. Преобладаващата част от електората, изненадващо за своите паразитни ухажори и обслужващите ги политолози и социолози, демистифицира настоящата политическа система, в която леви и десни се срастват като сиаемски близнаци, хрантувени от яслите на глобализма. "Глобализацията във вида, в който се пропагандира - пише нобеловият лауреат Джоузеф Стиглиц в книгата си "Глобализацията и недоволните от нея" - често като че ли заменя старите диктатури на националните елити с нови диктатури на международните финанси... Фактически ние ги принуждаваме да се откажат от част от суверенитета си и да позволят на своенравните капиталови пазари да ги "дисциплинират", като им казват какво може и какво не може да правят".

Най-същностният проблем, който едно истинско будителство трябва да разреши, е въпросът за нашите политически лидери. Свърхмодерните комуникации и невероятната проникваща радиация на дирижираната медийна пропаганда не могат да изместят напълно човешкия фактор. Това се доказва от българското презрение към "политическата класа", безчинстваща в Отечеството като в завладяна чужда територия. "Политическата дарба на дадено множество - пише Освалд Шпенглер - се измерва в доверието му в предводителите. То обаче трябва да бъде спечелено, да съзрее бавно, да бъде подкрепено от успехи и да се превърне в традиция. Липсата на водачески качества у господстващия слой се проявява като липса на чувство за сигурност у подчинените и във вид на засилваща се критика, която със самото си съществуване нарушава формата на народа... Истинският държавник се отличава от обикновения политик, от вострастения в играта играч, от авантюриста по върховете на историята, от алчния предприемач и кариериста, от педанта на някой идеал по това, че му е позволено да изисква жертви и ги получава, понеже чувството му, че е необходим на времето и нацията се

НА СТР. 3

АРХЕОЛОГИЧЕСКО ЛЯТО 2005

Владимир РОГЛЕВ

Приключи настоящият археологически сезон. Катедрата по история при Философско-историческия факултет на Пловдивския университет за пореден път може да се похвали с резултатни археологически проучвания.

Тази година наши преподаватели и студенти от специалностите "История" и "Български език и история" взеха участие в пет експедиции: град Карнобат, крепостта Маркели /през месец юли/; гр. Брянск, Русия, обект Могилна група, при с. Елисеевич, обл. Брянск /през месец август/; гр. Сопот, крепостта Хисарлъка /през месец август/; с. Искра, общ. Първомай, обект Църквище и с. Новаково, общ. Асеновград, обект Св. Атанас /през месец септември/; с. Коларово, общ. Петрич /през месец октомври и ноември/.

Катедрата по история и Сту-

дентският историко-археологически клуб „Проф. Велизар Велков“ изказват специални благодарности на тези, които подпомогнаха работата на екипа през изминалия археологически сезон: Фонд "Научни изследвания" на Пловдивския университет; кметствата на гр. Карнобат, гр. Сопот, гр. Първомай, с. Искра, с. Новаково и с. Коларово; ВМЗ-Сопот; ПГ „Ген. Владимир Заимов“ гр. Со-

пот; Магистрала АД - гр. Сопот; училищата от гр. Сопот и с. Искра; Исторически музей гр. Карлово, Исторически музей гр. Петрич и други...

Във връзка с изминалото археологическо лято Катедрата по история и СИАК "Проф. Велизар Велков" организират традиционната изложба „Археологическо лято 2005“, на която ще бъдат представени част от находките, както и видео и фото материали.

Тя ще бъде открита на 16 ноември 2005 г. в Заседателната зала на ПУ - Ректорат, от 10 часа. Откриването ще бъде придружено от пресконференция. Катедрата по история и СИАК канят всички, които проявяват интерес към новите им археологически открития, да посетят изложбата. Очакваме ви!

Повече информация за откритията може да получите на самата изложба, както и в подробен материал, който ще бъде публикуван на страниците на вестника в следващия брой.

Участници в археологическите разкопки в с. Искра, Първомайско

ОТ СТР. 2

споделя от хиляди, преобразява ги дълбоко и им дава сили за дела, за каквито иначе не биха дорасли". Това Шпенглерово прозрение се допълва с неоторим исторически аргумент - античният свят не е завладян от християнската проповед, а от християнския мъченик, черпещ сили за това не от догмата, а от примера на Богочовека, прикован към кръста.

Спасителната национална политика, която да провре страдащия български народ през иглените уши на глобалния империализъм, изисква съдбовна хармония на водаческата харизма с пулса на всебългарското сърце. Тази необходимост отново ни насочва към Шпенглеровата морфология на историята: "Не се ли случи това, то вместо монолитна управляваща прослойка се получава само група от индивидуалности, изправени безпомощно срещу непредвиденото. Случи ли се обаче, възниква суверенен народ в единствения смисъл, достоен за един народ и възможен в света на фактите: едно самодопълващо се малцинство с висша закалка, със стабилна, съзряла в дълъг опит традиция, която увлича в своята власт, използва всяко дарование и тъкмо затова се намира в съзвучие с управлявания от нея остатък от нацията. С времето подобни малцинства се превръщат в истинска раса, дори някога да са били само партии и

действат с увереността на кръвта, а не на разума. Тъкмо затова обаче в тях всичко се извършва от само себе си - те вече не се нуждаят от гения. Това, ако ни е позволено да се изразим така, означава заместване на големия политик с голямата политика".

Смисълът на българското будителство е в откриването и благородната подкрепа на творческия национален елит, безпрекословно служещ на на-

ДЕЛНИК ЗА БЪЛГАРСКОТО БУДИТЕЛСТВО

шите национални интереси. Този жизнено необходим елит няма да налага чужди императиви под прикритието на неизбежни за нацията вестернизации. Той ще води люта бран в защита на своята древна нация по всички паралели и меридиани на световната политика. Защото заветите на Левски не са само патриотичен спомен, а безсмъртни национални принципи: "И ний българите отдавна се напъваме с всичката си сила да викаме към човечеството и свободата... На нашия предрезан глас - никакъв отзив от никъде за помощ, а напротив, стават учители

против нас. Тогава де остава тяхното образование и човечество? А и все тъй ли ще се надяваме на техните лъжи? Не, наместо сълзи сега леем куршуми, а надеждата ни е на Правосъдния и на нашите мишници... "Автентичният будителски делник на Апостола е истинският зов за събуждане на нашия народ от погубващата го летаргия: "Какво искам повече, като гледам Отецеството си, че ми е свободно! Такова нали ми е предназначението днес за него, не да видя себе си на голям чин, но да умра, братко. Това трябва на всеки работник български: да даваме такъв предназначение и тогава работата ни ще свети и Българско ще гърми най-бляскаво като едничка държава в Европа".

Прочее нека патриотичната българска интелигенция сложи пръст в кръвящата от бездейност и апатия национална рана. Само нейният безкористен патриотичен идеализъм е в състояние да съгради основите на спасителната кауза и да издигне от самите недра на нашия народ съдбовно необходимите му истински водачи. На дневен ред е съзидателният делник на будителския порив, който ще ни поведе по пътя на нашето ново Възраждане към триумфалния празник на хилядолетната българска идентичност. И този тържествен парад на националното ни достойнство ще бъде и заупокойна молитва за душите на нашите велики предци.

ФАКУЛТЕТ

РАЗШИРЯВА СЕ ГЕОГРАФИЯТА НА АКАДЕМИЧНИЯ ОБМЕН ВЪВ ФМИ

Факултетът по математика и информатика организира поредната среща от цикъла "Къде сме ние?" Изданието, белязано от считаното за фатално число "13", показва, че идеята има своето утвърдено място в живота на факултета. Говорим за традиция, за събитие, на което идват студенти и преподаватели, за да научат неща не само интересни, но и полезни, защото голяма част от присъстващите са следващите, които замиват някъде по линия на студентската и преподавателската мобилност.

Деканът доц. д-р Димитър Мекеров представи хората, които се бяха подготвили този път, като отбеляза разширяващата се география на сътрудничеството - новите държави са Испания и Финландия. Спомена и два други факта - ФМИ е единственият факултет извън страните от Европейския съюз, който разработва на Стария континент стандарти за обучението по математика, а също и за изключително добрите отзиви от Япония за специалистите от факултета, пребивавали там по различно време.

Първата презентация беше на Атанас Чанев - дипломирал се като бакалавър, специализирал в Сегад, Унгария, и Уулвърхамптън, Англия, а от 2 години е докторант в Тренто, Италия. През Зимния триместър ще проведе във факултета избираема дисциплина "PERL за лингвисти". Той разказа за своята работа, свързана с когнитивните науки и по-конкретно с изчислителната лингвистика. Според Чанев в Тренто не само условията за научна дейност са прекрасни, но такава е и отношението на домакините към българските докторанти от ФМИ, които досега са пет души, някои от тях са защитили дисертации, а Христо Танев вече е преподавател.

Останалите студенти, които имаха презентации,

споменаваме само с първите им имена, както бяха представени от декана - като илюстрация за непринудената атмосфера на тези срещи, на спонтанния ди-

Момент от презентацията на Атанас Чанев

лог, протичащ докато "лекторите" разказват впечатленията си, онагледявани чрез снимки или други средства, за видяното и наученото.

Атанас и Надежда са били във висшето училище на Зенфтенберг, Германия (тук се делят на университетите и висши училища, а у нас, кой знае защо, всички минаха под един знаменател). Изключително доволни са от условията и от отношението на преподавателите. На въпрос какво биха препоръчали да се прави при нас, те отговориха, че нещата като качество на обучение са равностойни, но би трябвало да има повече практика.

За практически стажове по време на обучението беше и Десислава, която спо-

дели своя опит от пребиването си в Мюнхенския технически университет, чиито студенти ходят на практика във фирми като "Сименс" и "БМВ".

Иван и отново Атанас разказаха за лятното училище по приложна математика в Университета Клуж-Напока, Румъния. В него занятията се водят на румънски, унгарски, английски и немски език. Както останалите им колеги, и те разказаха любопитни

неща. Например, че в Клуж има квартал "България" или че в градската опера в събота и неделя се правят сватби.

Показана беше и презентацията на завършили през тази година Петър Събев, който не присъстваше. Подготвена на CD, тя съдържаше интересно описание и още по-интересни коментари на пребиването му в Ниш, Сърбия и Черна гора.

При повечето от презентациите се видяха снимки, от които личеше, че не само пловдивските "феменисти" носят с гордост "фирмените" тениски на факултета, а и техните приятели от страните, в които са били.

"Пловдивски университет"

Организиран бе Ден на Майкрософт във ФМИ

На 28.10.2005 в аудитория "Георги Паскалев" на Факултета по математика и информатика се проведе за пореден път ДЕН НА МАЙКРОСОФТ. В аудиторията присъстваха около 200 студенти и преподаватели от ФМИ и други факултети, а също и млади програмисти от ОМГ. Бяха представени следните презентации и демонстрации:

Предимството да си партньор на Майкрософт, Мая Христова, Мениджър Академични програми, Майкрософт България

Представяне на новите продукти на Майкрософт - Visual Studio 2005, SQL 2005, Biz Talk 2006, Мая Христова, Мениджър Академични програми, Майкрософт България

Моите първи .NET 2.0 приложения, Пламен Христов, Мениджър платформи и среди за разработка, Майкрософт България

Как да направим лесно Web портал, Пламен Христов, Мениджър платформи и среди за разработка, Майкрософт България

Въведение в SQL Server 2005, Владимир Александров, Управител, Корпус ООД

РАЗВИТИЕ

АМЕРИКАНСКИ УЧЕН ПРЕДРИЧА КРАЯ НА ТЕХНИЧЕСКИЯ ПРОГРЕС

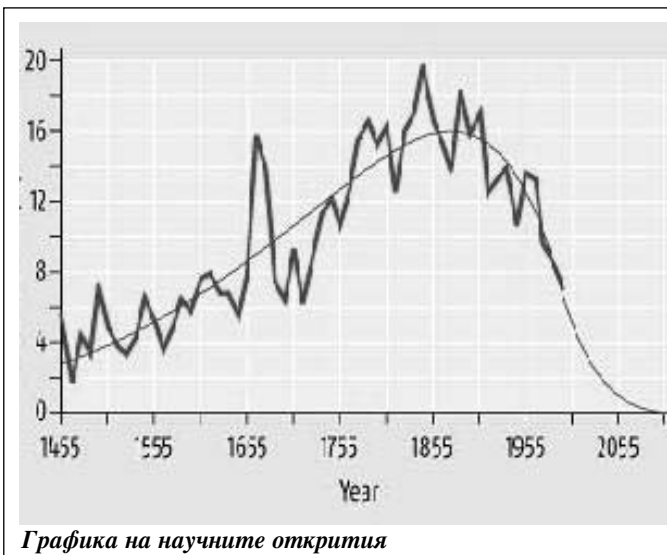
Американският физик на страниците на списанието "New Scientist" предрича близък край на техническия прогрес. На пръв поглед такава прогноза изглежда странно. Ако се огледаме настрани, ни се струва, че е точно обратното и че сега човечеството преживява златния век на прогреса. Но анализът, направен от Джонатан Хюбнер от Изследователския център на Пентагона (Naval Air Warfare Center), говори точно обратното.

Ученият смята, че пикът на технологичните иновации е минал преди сто години и оттогава прогресът се забавя. За да докаже това, Хюбнер е съставил графики, основавайки се на съотношението между основните научни открития и техническите новости и числеността на населението в света. Получените резултати учудват физика: най-бързо прогресът се е развивал в края на XIX век, най-голям брой технологически иновации на човек от населението има през 1873 година.

Ученият също така сравнява с населението на САЩ броя на патентите, регистрирани в страната от 1790 година до настоящия момент. Получената крива показва, че пикът на прогреса се пада през 1915 година. По това време само Томас Едисън е

патентовал повече от 1000 изобретения, включвайки електрическата крушка, произвеждането на електроенергия, кинокамерата, грамофона.

Екстраполирайки получените криви две десетилетия напред, американският физик предполага, че към 2024 година числото на техническите иновации ще падне до средновековно ниво. Хюбнер сравнява техническото развитие с дърво, "стволът" и "главните клонове" на което са такива сфери като транспорта и енергетиката. Днес, по думите на учения, човечеството е открило по-голямата част от основните клонове на "дървото" на технологиите, останали са само "малки клончета" и "листа". С това се обяснява и забавянето на научно-техническия прогрес и

Графика на научните открития

прогнозираният застои.

Хюбнеровите предсказания предизвикаха нееднозначна реакция на учените и експертите. Едни смятат, че 7000 събития, които физикът използва в построяването на графиките, не може да се разглеждат като значими иновации. А да се опитваме да правим прогнози на базата на случайния подбор не е съвсем благодарна работа. Други предполагат, че бъдещето е в нанотехнологи-

ите, които ще движат напред прогреса. Трети пък, наблюдавайки днешното развитие на изкуствения интелект и нанотехнологиите, са сигурни, че цивилизацията стремително върви към технологическа сингуларност. Когато тя настъпи, промените ще бъдат толкова бързи, че предричането на техния резултат ще се окаже невъзможно.

Превод от руски:
Тетяна ДРЮКОВА

Статут на стипендията за литература на ИК "Пигмалион"

По време на своя среща със студенти, състояла се на 13 октомври 2004 година, издателство "Пигмалион" учреди стипендия за литературно произведение, създадено от студенти в Пловдивския университет "Паисий Хилендарски".

Условия за участие в конкурса:

За получаване на стипендията могат да кандидатстват всички студенти редовно или задочно обучение от ПУ "Паисий Хилендарски". Кандидатстването става чрез предаване на литературен текст до 100 стандартни машинописни страници.

Всеки кандидат може да участва само с един текст.

За 2005 г. срокът за предаване на текстовете е до 14 ноември 2005 г. в

издателство "Пигмалион", бул. "Цар Борис III Обединител" 37, палата 5, Емилия Маринова, тел.: 96 48 41.

Общи положения:

Журито ще бъде излъчено от ръководителя на Катедрата по история на литературата и сравнително литературознание.

Резултатите ще бъдат обявени публично в 6. аудитория на 29 ноември 2005 година от представители на издателство "Пигмалион" и Катедрата по история на литературата и сравнително литературознание.

Стипендията е в размер от 100 лв. месечно за една календарна година и включва издаването на книга на специалния конкурс за 24 май 2006 г.

Резултатите от теста по българска литература

Комисията по проверка на резултатите от конкурса за решаване на новия тест по българска литература не присъжда първа, втора и трета награда, поради ограничения брой на участниците. Само трима души са изпратили своите решения на теста. И тримата са дали верни отговори (почти в 100%), затова всеки ще бъде награден с поощрение от 25 лева.

Получават го:

Христина Кръстева

Иван Йорданов

Майя Пашова

Наградените следва да се обадят в редакцията на вестника за информация и получаване на наградите.

Доц. д-р Живко ИВАНОВ

ЕКОЛОГИЯ

СЪВРЕМЕННИ ПОДХОДИ В ПРИРОДОЗАЩИТАТА. СТРАТЕГИЯТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ВИДОВЕ, МЕСТА, МЕСТООБИТАНИЯ И РАБОТА С ХОРА

Димитър ПЛАЧИЙСКИ -
регионален координатор
на БДЗП - Пловдив

Породена от липсата на природозащитно образование в образователната политика на България, в съвременното българско общество се шири огромна заблуда по отношение на съвременната природозащита. Много често природозащитата се отъждествява с науката екология, с градската чистота, със защитата на кучета, котки и т.н., а когато се спомне за природозащитни организации обикновено хората се сецат за налудничави личности, които си нямат друга работа освен да протестират за някакви също така налудничави каузи. А така ли е наистина?

Опазването на природата или професионалната природозащита е комплексна дисциплина, за успешното реализиране на която са необходими широк диапазон от интердисциплинарни познания и умения. Професионалната природозащита включва компоненти на науките екология, консервационна биология, право, икономика, социология, психология, математика, РС анализи и др. Опазването на дивата природа е подчинено на определени подходи (стратегии), които са възприети и се прилагат в целия свят. Съвременните природозащитни подходи са опазване на видове, опазване на места, опазване на местообитания (хабитати), работа с хора и ландшафтен подход. Интегрираното прилагане на всички тези подходи осигурява ефективно реализиране на природозащитния процес на регионално, национално, международно и световно равнище. Както в международен, така и в национален аспект тези подходи лежат на здрава законова/правна основа (международно и национално природозащитно законодателство), което е и основната разлика между защитата на дивата природа и защитата на котки и кучета, която за съжаление в нашата страна все още се основава на морал, култура и гражданско съзнание.

Подходът:

Опазване на видове

Опазването на биологи-

ческите видове е сложен процес, който включва множество етапи. В нашата страна съществуват стотици хиляди вида растения и животни и поради това ние не можем да защитим всички видове, а не е и необходимо. Защитата на видове започва с процес на приоритизация на база на строги научни критерии, в резултат на който решаваме кои видове е необходимо да бъдат защитени. Обикновено това са видове, които са застрашени от изчезване в световен, европейски и/или национален мащаб, видове, чиято популация намалява бързо, видове с локално разпространение (ендемични) и т.н. След процеса на приоритизация следва процес на стратегическо планиране или разработването на планове за действие за опазване на видове. Тези планове и мерките в тях могат да бъдат национални, регионални (например Балкански план за действие за опазване на царския орел) и международни. Всички планове за действие имат унифицирана структура, която в България е регламентирана от Закона за биологичното разнообразие и наредба, която е подзаконов нормативен акт към този закон. Всеки план има следната структура: Биология и екология на вида; Състояние на популацията; Цели на плана за

действие; Необходими мерки за опазване на вида; Мониторинг върху изпълнението на плана за действие; Бюджет. В България плановете за действие за опазване на видове се разработват за период от 10г., т.е. планират се необходимите природозащитни дейности за десет години напред. Както се вижда от структурата на плана, преди да бъдат реализирани преките природозащитни дейности е не-

обходимо да бъдат събрани научни данни относно числеността на популацията на вида, възрастова и полова структура на популацията му, преживяемост, репродуктивни възможности, хранителен спектър, предпочитание към местообитанията, заплахи за вида и т.н. Тези данни се събират изключително трудно и в продължение на много години, особено за видове които имат малка численост или водят скрит начин на живот. След като бъде набран целият набор от информация тя бива анализирана детайлно, за да бъдат определени най-коректните мерки за неутрализиране на заплахите, опазването или връщането в природата на този вид. Колкото събраните научни данни са по-пълни, толкова анализът и предвидените мерки ще бъдат по ефективни. Съществуват и софтуерни програми, които могат да анализират научна информация и да дават различни сценарии какво може да се случи с популация-

Българското дружество за защита на птиците /БДЗП/ ще реализира серия от мултимедийни презентации и дискусии, свързани с представяне на съвременните природозащитни методи за опазване на биоразнообразието в България, чиято основна цел е да се повиши потенциалът на студентите, изучаващи природни дисциплини, и всички заинтересовани. Серията от дискусии се организира като част от проекта "Опазване на сухоземните костенурки в България", изпълняван от Дружеството.

За лектори са поканени експерти от Националния природонаучен музей, Българска академия на науките, Зоологически институт - БАН и БДЗП. Темите са изключително актуални и ще бъдат събрани и с интересите от страна на участниците.

Презентациите и дискусиите започнаха на 19.10.2005 г. и ще се провеждат в сряда /през седмица/ в сградата на Биологическия факултет /до Античния театър/, 15 аудитория.

Пълната програма на презентациите е поместена в електронната страница на БДЗП www.bspp.org, в рубриката "Актуално". Темата на всяка следваща дискусия и датата ще бъдат оповестявани на информационното табло на БДЗП в Биологическия факултет, както и в Ректората на ПУ "Паисий Хилендарски".

Допълнителна информация може да получите и на телефоните на Регионалния офис на дружеството: 032/626212.

БДЗП кани всички професионално насочени или просто любознателни природолюбители на срещите!

ПРЕДСТАВЯМЕ

„СКРИТАТА ГРАДИНА“ НА ИВАН ВЪЛЕВ

София НЕСТОРОВА

"Ние сме колкото нашето настояще, толкова и нашето минало, пък дори и да не одобряваме това минало", казва в своите дневници Макс Фриш. И ако съм впечатлена от това, че виждам поета за първи път като автор на белетристичен текст, то никак не намирам за странно, че в навечерието на своята 60-годишнина Иван Вълев ни изненадва с четиво, разположено съвсем откровено в автобиографичното поле на личното му битие.

Може би точно това е възрастта, от чийто "върх" можеш да обгледаш с обичлива ирония миналото - един естествен и усмихнат опит да обективираш субективните си прозрения за истинските и измамните стойности в живота. С неизменната "заблуда" на твореца, че това би могло някога да интересува, да бъде полезно за тези след нас...

Казвам "усмихнат опит", защото разказът се води с подкупваща наивност/невинност от името на дете, макар сам по себе си да представлява сериозна метафора за излизането на цяло едно общество от "утопията" на детството и проглеждането му "отвъд високия дувар", където малкият личен периметър постепенно се разтваря в

широката, чужд и непознат свят. При това многоплатовостта на текста в случая се увеличава от едно изключително по своята плътност време, обхващащо периода от средата на 50-те до края на 60-те години на миналия век, както и от литературните алюзии за вечното завръщане, за загубения рай и т.н.

Известното дистанциране на автора от главния герой (това не съм аз, това е детето, което съм бил) сякаш ни внушава по-голямо доверие в разказа, най-малкото, защото децата не умеят да лъжат. Прозряното от детето и дочутото от възрастните, прочетеното в първите детски и по-сетне в първите по-сериозни книги, понякога истински ни очарова (като обяснението

за поетите - "значи някой ги е поел нагоре към облациите, за да погледнат отвисоко"), понякога ни размива (за работническата класа - "която трябваше за кратко време, още докато порасна, да построи социализма"), понякога ни ужасява (детските варианти за отървяване от новородените котенца)... Но в разказа на детето достоверни са и почти митологичната му баба, и дядо Стоян, който слуша Радио Лондон, и неговият брат - комунистът Иван (с когото по човешки взаимно се спасяват "пре-

ди" и "след суматохата" - 9-ти септември 1944)... така както са достоверни и фотографът Киро, и циганката Зоя, каракачаните, другоселците, грънчарите от Трявна, бригадирите, чантаджиите, приятеля Танко, майката, бащата... Такива дребни подробности, забелязани от детето - като тази, че в католишкото село камбаната бие по-често, а баба му тайно се моли в долната стая пред малка иконка, - често свидетелстват по-добре за времето, отколкото многото думи в спомените на някои възрастни.

Духът на написаното от Иван Вълев не е в документалната достоверност и обезателност на спомена, а в щастливото убеждение, че във всеки човешки живот има една скрита градина ("Там, чедо, е бил Раята. Знаем го от моята прабаба, а тя пък го знаеше от нейния дядо..."), която - за съжаление - може да запустее...

Мисля, че затова е и написана тази книга. Мисля, че затова е и издадена.

ОТ СТР. 6

ята на даден вид при прилагане на определени природозащитни дейности.

Главата мониторинг и оценка е много важен компонент на плана. Мониторингът представлява процес на непрекъснато проследяване (събиране, обработване и оценка на подбрана информация за предвидените дейности) в хода на изпълнението на плана, докато оценката включва отчитане на степента, в която той е постигнал заложените цели (оценка на ефективността на плана). Изпълняват се цел определяне възможностите на плана да изпълни дейностите, да постигне планираните цели и да осигури желаното въздействие. Мониторингът и оценката подпомагат процеса на вземане на решения за нуждата от колек-

СЪВРЕМЕННИ ПОДХОДИ
В ПРИРОДОЗАЩИТАТА

тивни мерки, изменения и адаптиране или актуализиране на плана, промяна на основния подход на плана или дори неговото прекратяване. Необходими са за отчетността и за целите на координацията за изпълнение на плана в краткосрочен и дългосрочен план.

За реализирането на природозащитните дейности, предвидени в плана, е необходим определен финансов ресурс. В бюджета на всеки план се посочва необходимият финансов ресурс за всяка една от дейностите, а също така и институциите и организациите, които поемат пряк ангажимент за осигу-

ряването на средствата и реализирането на дейностите. В хода на разработване на даден план той преминава на няколко обществени обсъждания, където всеки един заинтересован човек, организация или институция може да даде своите коментари и допълнения за подобряването на планираните природозащитни мерки. След тази стъпка плановете се разглеждат от Национален съвет по биоразнообразие, след което се одобряват от министъра на околната среда и водите, за да се превърнат в реален природозащитен документ и да влязат в действие.

До момента в България е приет официално само един Национален план за действие, този за опазване на суходемните костенурки, разработен от Българско дружество за защита на птиците. На този етап организацията е подготвила още 9 плана за опазване на 9 световно застрашени вида птици. Плановете са в етап на допълване съгласно изискванията на новоприети поправки в закона за биологичното разнообразие и в най-близко бъдеще те ще станат природозащитни документи, които ще диктуват стъпките за опазване на видове като Царския орел, Черния лешояд, Белооката потапница, Малкия корморан и други видове, които ще изчезнат от България, ако не бъдат предприети спешни природозащитни мерки.

ЛИЧНОСТИ

ПОЛСКИЯТ АКТЬОР ЯН ЕНГЛЕРТ, участвал в култовия филм „Осъдени души“, гостува на славистите от Университета

Липсваше само расото, а гарвановочерната коса се бе превърнала в мъдър издайник на годините... И нищо повече. В залата влезе същият любим образ. Горда осанка на мъж, у когото бушува парещият вятър на актьорската дарба. Очите са все така пронизващо сини, а мъдростта, която струи от тях, топли. Колко малко хора топлят сърцата ни?! Колко малко чужди приемаме за свои?!

Един велик магистър, стоплил поколенията, пристигна във втората си родина. Ян Енглерт, превъплътил отец Ередия във филма на Вълчо Радев "Осъдени души", събуди Университета в Деня на Будителите.

В елегантната компания на новия консул на Република Полша в България, г-жа Анна Дженчиоловска (нейна е заслугата за това гостуване), проф. Ян Енглерт избра да уважи именно Пловдивския университет в Деня на народните будители. За тазгодишните абсолвенти 1 ноември се оказва двоен празник. И едва ли някой от тях усия да осъзнае точно на момента каква чест му се оказва. Родителите, които запечатваха мига в многобройните си сребристи кутийки, бяха също двойно развълнувани: диплома и идол! Сигурен съм, че всички те биха изкарали по едно висше образование, само ако знаеха, че ще завършат толкова тържествено.

Случката бе някак спонтанна, а участниците в нея приятно изненадани. Дори и щъкащите репортери не попречиха събитието да се случи, защото това стана в сърцата на присъстващите. "Ние не помним Вашата роля - спомена един първокурсник - но, четейки "Осъдени души", можем да си представим колко много труд и талант сте вложили, за да пресъздадете образа на отец Йередия." Прием-

Ян Енглерт заедно с Крум Крумов

ствеността беше на лице. По-възрастните се разтапяха, а младите слушаха с удивление.

Да бъдеш артист е не само въпрос на талант, но и на дълбока душевност, трудолюбие и още много други качества, които изграждат същността на големия Човек на изкуството. Полският актьор, режисьор и сценарист е най-добрият пример за това.

Историята на Ян Енглерт трогна всички. Пред нас стоеше личност, преживяла много.

Още на 1 година губи в пламъците на Варшавското въстание цялото си семейство - майка, баща и две сестри близначки. Расте в изключително труден за страната момент - следвоенна Полша. Варшавското въстание носи особено послание за Ян Енглерт: "Аз исках да бъда част от това въстание" - казва великият

артист. И получава този шанс във филма на Ян Моргенстерн "Kolumbowie" от 1970 г. "В този филм получих възможност да бъда патриот, да се бия и да умра за родината. Нещо, за което винаги съм мечтал. Получи се идеално, защото не трябваше да умирам наистина."

Днес Ян Енглерт е професор и директор на Народния театър във Варшава. Казва, че преподаването за него е най-голямото удовлетворение: "Когато преподавам, чувствам, че надмогвам устрема на годините." Счита за своя мисия да предаде на поколенията онава, което той самият е научил и придобил като опит през годините. Учи студентите да преживяват ролите и изсмуква от тях всяка една частица емоция. "Добрият преподавател изсмуква всичко от учениците си, но преди това той трябва да е изсмукал това всичко от себе си, за да има право да изисква. Добрият преподавател е вампир."

Въпреки безспорните успехи в киното, най-важното място за Ян Енглерт си остава театрът. Новите му роли, които публиката все повече цени, са доказателство за това.

Той свързва завинаги името си с България и ние можем само да се гордеем с това!

Наричат го шеговито най-добрият български актьор в Полша и всеки би се съгласил без съмнение, защото Ян Енглерт остана в българските сърца, но и взе част от България в сво-

БЛИЦ С ЯН ЕНГЛЕРТ

- Г-н Енглерт, минаха 30 години от снимките в България. Виждате ли промяна и ако е така, то към по-добро ли е тя или не?

- Разбира се, че виждам промени и то големи, а те трябва да са към по-добро. Трябва да вярваме, че е така, защото иначе по-добре да не живеем.

- Доколко бе важно за Вашата кариера участието Ви в "Осъдени души"?

- Аз се чувствах и продължавам да се чувствам чудесно в България. Участието ми бе важно, защото това е единствената роля, за която съм получавал филмова наградата, въпреки че в Полша имам над 70 роли в киното.

- Бихте ли участвали сега в българска продукция?

- Ако ми предложат интересна роля и времето го позволява, защо не! С най-голямо удоволствие!

Блокът за Ян Енглерт подготви Крум Крумов, който беше и негов преводач при гостуването му в Университета

ПРАЗНИКЪТ

ЧОВЕК ОТ БУДИТЕЛИТЕ НА XXI ВЕК

ПРОФЕСОР СТЕФАНА ДИМИТРОВА:
"Винаги съм се старала да не бъда
преклонена в науката"

На 1 ноември, точно в Деня на будителите, Катедрата по руска филология отбеляза 70-годишнината на проф. дфн Стефана Димитрова. Юбилярката получи Почетния знак на Пловдивския университет, Грамота за висок професионализъм и изключителен принос в науката и подаръци от така многобройните хора, които я обичат и уважават.

Тържеството започна със слово на ръководителя на руската катедра, доц. Стефка Георгиева, която припомни на всички, че будители са не само тези възрожденци, които първи са просвещавали хората през миналия и поминалия век - будители са всички тези, които и днес палят искрата на знанието у другите. А проф. Стефана Димитрова е точно такъв човек - човек от будителите на XXI век.

Със скромността, присъща на големия учен, проф. Димитрова прие оказаното й внимание с шегата: "Жорж Ганчев сам се обяви за буди-

тел. Аз съм в по-благоприятна позиция, защото мен ме обявиха. За мен е истина обаче вашето добро чувство." Тя благодари на цялата катедра за доверието и вниманието през всичките години на съвместна работа.

Проф. Димитрова започна тържествената си лекция с една мисъл на своя баща - Петър Димитров-Рудар: "Може да си на преклонна възраст, но не бъди преклонен".

Тя говори за истинската стойност на лингвистиката като наука, за непреклонността на учения, за всички трудности, с които се сблъскваме при изучаването на най-неуловимия предмет на света - езика.

Както можеше и да се очаква от присъствието на многобройните приятели на юбилярката, празникът продължи дълго с веселие и пожелания за здраве, успехи и още много години ползотворна работа в Пловдивския университет.

Таня ЛАМБРЕВА

Хитовете на Ян Енглерт:

"Говорете на български, аз разбирам всичко"

Ян Енглерт показва завидно владение на български език, който бегло е учил преди цели 30 години. Професорът отговори на много от въпросите на чист български език.

"Късното бащинство е супер. Препоръчвам го на всички. Така си едновременно и татко и дядо."

Ян Енглерт се "хвали" с петгодишната си дъщеря.

"Най-големият комплимент, който ми е правила жена, излезе от устата на дъщеря ми, когато беше на три години. Преди лягане тя ми каза: "татко, много те обичам и ще те обичам дори, когато няма да бъдем заедно." Нито една жена не ми е казвала нещо подобно."

Ян Енглерт и красотата на късното бащинство.

"Не бях гледал "Осъдени души" след снимките преди 30 години. Едва скоро го гледах отново. Нямах и касета, но се сдобих с такава, за да покажа на жена ми какво е загубила..., тогава тя е била едва на 6 години."

Ян Енглерт доказва, че неслучайно майките ни са паднали по него.

ТЪРЖЕСТВЕНАТА ПРОМОЦИЯ НА ФИЛОЛОЗИТЕ

Абсолвентите от Филологическия факултет получиха своите дипломи на 1 ноември. В тържествена обстановка, изпълнители б. аудитория студенти, преподаватели и родители, бяха поздравени за двойния празник от заместник-ректора на Пловдивския университет доц. д-р Запрян Козлуджов. Дипломите на отличниците от факултета бяха връчени от декана доц. д-р Иван Чобанов. Отличник на випуска е Вадет Али, следван от Виолета Шарланджиева и Валери Димитров. Приветствие към абсолвентите поднесе ръководителят на Катедрата по българска литература и теория на литературата доц.

д-р Атанас Бучков. От миналата година започва традицията като гост на церемонията да се кани някой от изявените бивши възпитаници на факултета. Тази година това беше поетът Александър Секулов.

Дипломите на останалите студенти бяха връчени по-късно по специалности.

Специален гост на студентите от специалност "Славянска филология" беше известният полски актьор Ян Енглерт. Катедрата по руска филология пък отбеляза 70-годишнината на проф. дфн Стефана Димитрова. Проведе се и традиционните за факултета Пасиеви четения.

Отличничката Жанета Кючукова подздравява своите колеги и преподавателите. На преден план е деканът доц. Иван Чобанов

Слово на Жанета Кючукова

Благодаря, че ми беше оказана честта да поздравя всички и да кажа няколко думи!

Да бъдеш отличник в Пловдивския университет не е никак лесно, но смятам, че да си отличник в живота е още по-трудно. Там бройката на наградени те драстично намалява!

В тази връзка ви пожелавам при обучението си тук да сте съумели да превърнете сухото знание в практически умения, и най-вече по някакъв начин получената информация да е

била осмислена и да е станала част от вас!

Надявам се, че всеки от вас сам за себе си е разбрал какъв човек иска да бъде.

И както се казва в едно хайку:

Най-красивите неща са
най-очевидните неща,
които никой
не казва.

Пожелавам ви, занаятчици, да разпознавате тези най-красиви неща и никога да не се страхувате да ги споделите с някого!

Успех!

ПОГЛЕД

ЦЪРКВАТА И ДЪРЖАВАТА – СЪВРЕМЕННИ СТРАТЕГИИ НА КАТОЛИЦИЗМА И ПРАВОСЛАВИЕТО

Тодор БИКОВ

Новият световен ред. В света днес екстензивно се променят и глобализират политиката, икономиката, културата. Неустово се въздейства върху личностите, обществата и нациите, за да скъсат връзки с цивилизацията, към които принадлежат. Цели се хората да бъдат унифицирани, стандартизирани, обезличени, та да се управляват от един световен политически, икономически и културен център.

Всъщност това не е ново и непознато явление. Светът го знае от античността. Още древните гърци в ученията на софисти и стоици говорят за универсалността на човешкото битие. Тази идея се засилва в империята на Александър Македонски, който създава глобален "ойкумен", единствена и универсална световна империя, изградена върху елинската цивилизация. Друг пример е Римската империя, а в по-ново време Наполеон, Хитлер и Сталин продължава тенденцията на насилствена "глобализация". Разликата е в названията.

Онова, което античността наричаше "космополитизъм", в следващите епохи се определя като "универсализъм", "интернационализъм", днес англосаксите го наричат "глобализъм", а романо-германците - "мондиализъм". Всъщност зад всички тези понятия се крие още по-старата и първична идея на Месопотамските /Сенаарските/ майстори на Вавилонската кула, които чрез огромния стълп искаха, от една страна, да се изкачат на небето и да конкурентират божеството на негова територия, а от друга страна - да си създадат наземен политически, икономически и културен опорен център, откъдето чрез общия език да наложат "нов световен ред", като поробят всички племена и народи.

Сега човечеството е изправено отново пред същата претенция. Западният глобализъм е впрегнал цялата си мощ и всичките си ресурси, за да ликвидира нациите и държавите, да подчини света на един хегемон и да наложи една цивилизация - своята.

Но това е само върхът на айсберга - борбата на цивилизацията да съществуват като специфични форми на общество-

но-политически, икономически и културен живот. В основата на самия процес обаче крайгълен камък е религията и реномираният американски политолог Самюел Хънтингтън именно в този смисъл различава девет противоборстващи си цивилизации: западна, православна, ислямска, латиноамериканска, африканска, хиндуистка, китайска, будистка и японска. Всички те съществуват и се развиват сравнително безметежно в собствения си ареал, но съприкосноват ли се една с друга, стълкновяват се и конфликтуват, защото са принципиално различни и коренно несъвместими.

Сблъскват се и конфликтуват всъщност различните религиозни ортодоксии и ортопракси, полжосните култови и светски институции и практики, антагонистичните културни модели и светогледни парадигми, които са функции и органи на омази vis vitalis, наречена религия, която ги оформя отвътре, оживотворява ги и без нея тях въобще нямаше да ги има или щяха вече да са мъртви. В този смисъл са възможни търпимост и взаимодействие между религиите и цивилизацията, но само на синкретична основа.

Църквата и държавата. Религиите и цивилизацията съществуват и се развиват в специфични институционални форми като държавата и Църквата. Ако се унищожи едната, загива и другата, ако се промени едната, променя се и другата, защото те са като душата и тялото при земните условия на човешкото съществуване. Западната католико-протестантска цивилизация е технологически най-развита и се стреми чрез съвременните информационни технологии и телекомуникациите да глобали-

зира институциите си и да ги наложи на всички, да установи т. нар. "нов световен ред", даже със средствата на модерната война. Ето защо Църквата и държавата, тяхното съществуване и техните взаимоотношения на антагонизъм или симбиоза са решаващо важни за перспективата на човечеството. Затова е необходимо вглеждане в корените на нашата юдеохристиянска цивилизация, за да се осветли историческото ѝ развитие, а оттам - да се очертае перспективата ѝ, но в рамките на религиозните и политическите аспекти.

От тази гледна точка основната теза е, че Църквата е призвана да освещава и спасява душата на човека с методите на убеждението, ненасилието, чрез Божията благодат и делата на вярата и любовта, а държавата, напротив, е длъжна да се грижи за физическото оцеляване на човека, обществото и нацията, като чрез законите си налага общото благо дори с насилие.

Същевременно обаче произходът и същността на Църквата изискват определен начин на взаимодействие с държавата. Регулирането на тези междуинституционални отношения в основата си зависи от принципа на суверенност в сферата на техните действия и вътрешноорганизационния им живот. Държавата и култовите общества, в частност Църквата, като участници в този процес са свързани по строго определен начин помежду си, което ги поставя в определена социал-

но-правна позиция, която се определя от специфичната социална природа на субективните им задължения. Тук именно е проблемът: те живеят в един и същ човешки субстрат и в един и същ териториален ареал - членовете на църковната организация са едновременно организирани граждани на държавата, както и обратно. Същевременно трябва да се добави и това, че историята на Църквата не е обичайната събитийна история на човешкия и обществения живот. Характерът на църковната история е смесен - богословски и светски, каквато е и природата на самата Църква - божествена и човешка според меродавната догматика. Така че Църквата като богочовешка действителност, макар и да съществува, и да действа в определено време и място, запазва същността си непроменена. Или с други думи казано: Църквата запазва вечното в определеното време и в ограниченото пространство.

От друга страна Православната църква по своята природа и същност не може да бъде отъждествена с никоя форма на държавно управление, нито с определен тип държава, защото нейната същност и предназначение коренно се различават от същността и предназначението на държавата.

Същото не може да се каже за католическата и протестантската версия на християнството, които активно пропагандират и практикуват класическите форми на папоцезаризма и цезаропапизма, включително съвременните им модификации.

Папски екуменизъм в действие. Папите от втората половина на XX век имат мандата на Втория Ватикански вселенски събор, който в средата на 60-те години от миналото столетие подкрепи Римокатолическата идея за екуменизма, и чрез жадуваното от всички християни всехристиянско единение те завоалират жадувания си стремеж към доминация и отново се опитват да наложат

ЛЮБОПИТНО

ЦВЕТНИТЕ ЛАЗЕРНИ ПРИНТЕРИ ШПИОНИРАТ ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Авторитетната американска правозащитна организация Фонд на електронния фронт /Electronic Frontier Foundation, EFF/ разшифрова скритата маркировка, която се поставя от някои модели цветни принтери на разпечатаните документи.

Много от потребителите и преди се оплаквали от едва забележимите жълти точки, които се появявали на хартията при работа с цветните принтери. Но предназначението на тази маркировка досега оставаше загадка. Сега, съобщава Nature, експертите са успели да изяснят какво точно крият зад себе

си "страничните" пиксели. Както обяснява Сет Шоуън, един от EFF специалистите, на всеки разпечатан документ се кодират времето и датата на създаването му, а също така и серийният номер на принтера. При това жълтите точки се поставят независимо от каква програма работи потребителят и каква операционна система е инсталирана на компютъра. Още повече, че принтерите шпиони, изглежда, имат собствен часовник, защото промяната на датата на ПК не влияе на

информацията, която се поставя тайно при печат.

Системата на скритото маркиране е заложена основно в цветните принтери Xerox DocuColor. Представителите на Xerox потвърдиха информацията за тайните кодове, но да коментират този въпрос откажаха от "съображения за сигурност". По всяка вероятност едва забележимите знаци позволяват на спецслужбите и правоохранителните органи да определят източниците на документите, кои-

то имат отношение към престъпления или незаконна дейност.

Експертите на Фонда на електронния фронт вече са събрали образци, разпечатани на различни принтери на най-известните производители, и в настоящия момент се опитват да съставят списък на устройствата с вградени "шпионски" функции. Между другото организацията отбелязва, че скритата маркировка с голяма вероятност се поставя и от принтерите на такива компании като Dell и Canon.

**Превод от руски:
Тетяна ДРЮКОВА**

ОТ СТР. 10

първогреховната си идея за приматство на римския епископ.

Папа Павел VI /1897-1978/, по време на чийто понтификат завърши Вторият Ватикански вселенски събор, подписа декларацията "Nostra Aetate" за отношението на католическата църква към нехристиянските религии, чието мото е "Диалог между религиите, екуменизъм сред християните".

Принципно тази идея е правилна и християнска по дух - не да победиш или да измамиш противника, а по-добре да опознаеш партньора. Не да спечелиш другия за своята вяра, а да търсиш поле за действие, водещо до взаимно добро. В замисъла си обаче екуменизъмът е западна идея за междурелигиозен диалог, която е инструмент в ръцете на световните глобалисти и обслужва тяхната битка за всяка педя неколонизирана икономически или духовно територия.

Чрез "единението" папата прави пореден опит да подчини и оглави християнските деноминации, а Западът - да наложи своята политическа система и власт над всички останали страни и народи. /Този принцип на реален съюз между папството и западния империзъм в интерес и на двете страни

ЦЪРКВАТА И ДЪРЖАВАТА...

го знаем още от времето на пакта между франкската монархия и римските понтифици./ Затова нищо чудно, че религиите, идеологиите и културите, които са против западното глобализиране и овладяване на света се отнасят твърде враждебно към тази идея. В екуменизма те виждат поредната маневра на западния идеологически, културен и религиозен империализъм или поредно доказателство за упадък на Запада и римокатолицизма.

Доктрината на политическото Православие пък, която неотдавна се зароди в Русия като модерна "имперска" стратегия, няма много общо със съблазните на мира сега, а по-скоро търси старата "симфония" между Църквата и държавата, което е симбиозна форма на диалектическо съществуване.

Политическото православие.* Учението на политическото Православие е най-модерната руска теория за отношение между Църква и държава. Като идеология, то е Православие и нищо повече.

Политическото Православие изключва вкарването във

вероучението на каквито и да е чуждеродни елементи, антидогматизма и богословския модернизъм. То се опира на политическите учения и на политическата практика, заложени в православното Църковно предание.

Политическото Православие е форма на конкретни политически позиции с основа върху догматиката, каноните, нравственото и аскетическото учение, историята и историософията на православната Църква. Изхожда от факта, че много религиозни цели на човека могат да се осъществят единствено в организираното човешко общество, а да се сформира такова общество може само със средствата на политиката.

Разбира се, целите и средствата на светската политика не изчерпват целеполагането и инструментариума за реализацията на специфичните православни политически задачи, защото политическото Православие се гради върху схващането, че в Священото Предание на православната Църква са зададени присъщи цели и указания за тези "специфични средства", чрез които се осъществява православната политика. И доколкото Священото Предание се възприема от Църквата не като

човешка традиция, а като глас на Светия Дух, говорещ в Църквата чрез светите отци, вселенските и поместните събори, специалните откровения и т. н., тези цели и средства на православната политика могат и трябва да се възприемат като заповядани от Бога.

Следователно, политическото Православие или православната политика е послано за човека използване на специфични политически средства за реализация на специфични политически цели, които Бог е заповядал чрез Священото Предание на православната Църква.

Императивите на политическото Православие са:

1. борба за политическа власт;
2. провеждане на православната политика като политика на държавата;
3. дългосрочна стратегия за постигане на есхатологическите цели на Църквата в цивилизационните условия на протичащите "последни времена" преди Второто Христово пришествие.

Все още политическото Православие е повече теория, отколкото практика. По своята същност, по характера и целите си то е актуална проекция или модерен вариант на доктрината "Москва - Трети Рим". На лице са и много общи предпоставки, за да консолидира и възроди Русия в новите геополитически обстоятелства.

*Срв. Холмогоров, Е. Политическое православие.

АПН - Агентство политических новостей, Москва, 09.06.2005

АНАЛИЗ

ЛИТЕРАТУРНАТА МАТРИЦА НА
НОСТАЛГИЧЕСКОТО ПРЕЖИВЯВАНЕ**Петя КОЛЕВА**

Ако трябва да спрем на име, обозначаващо състоянието на преживяване на литературното писане на 80-те години, носталгията трябва да бъде предпочтеният психологически термин: най-вече заради способностите на носталгичното преживяване да влага специално съдържание в миналото и да генерира огромна дистанция между минало и настояще. Носталгията като усещане е свързана с две фундаментални физически категории на реалното - времето и пространството¹. В българската литература от 80-те носталгията е обвързана с времето, с носталгичния копнеж по преживяното минало.

При носталгичното преживяване на миналото липсва противоречието субект-обект, доколкото действителният субект, преживявал миналото и пишещ върху това минало е един и същ. То се замества от характерното за носталгията противоречие между минало и настояще.

Именно за това в "Записките" и биографиите миналото е видяно през оптиката на съвременността, и обратно - съвременността е видяна през оптиката на миналото. Именно заради смесената перспектива на минало и настояще, която се поражда от носталгията, Захари Стоянов често прекъсва разказа си за миналото, за да ни разкаже и нещо за съвременността. Психологическото място на темата за съвременното е носталгията.

Онова, което се изживява и предава в езика на Захари Стоянов, не е нито миналото само по себе си, нито (там където имаме обръщане към темите на сегашното) настоящето само по себе си, а болката, прозираща в езика, е болка от генериращото се в

носталгията различие между минало и настояще. Ето защо Захари Стоянов често е обвиняван, че се откъсва от линията на главния си разказ и се впуска в политическото на деня. Не би могло да бъде и иначе, тъй като носталгичното преживяване винаги е съпоставено спрямо сегашното. Много често при Захари Стоянов структурата на изречението е такава, че тематично започва с миналото и завършва в изненадващо подчинено изречение, с темата за сегашното. Ето един пример:

"Ние имаме герои, наша народна гордост, като Л. Каравелов, Левски, Хаджи Димитър, Караджата, Ботев, Бенковски, Волон, Каблешков и други много; но на малцина са те известни, на малко от тях се знае где почива свещения прах, нищо не е

направено, за да се увековечи тяхната памет, когато отечеството им, за което са станали жертва, свободно е днес."²

Тук дори освен времевото различие на миналото и на "свободно е днес" се проявява и известна пространствена изместеност във фразата "отечеството им", като че ли мястото на "тяхното" отечество е различно от мястото

на "нашето" отечество.

"Не се е минало много време от оная епоха, когато можеше да се познае, да се направи разлика между родолюбец и шпионствувашата шуга, но, за жалост, днес твърде мъчно е да се произнесе човек от един път."³

Ето тук е казано от Захари Стоянов направо: миналото не е толкова далеч, но огромната дистанция между тях се ражда от различието между тях. Тъкмо психологическата матрица на носталгията помага с точност да йерархизираме усещането в качествата на времената: за Захари Стоянов миналото е революционно, а сегашното - практическата епоха на гечинмека. От носталгичния копнеж идва и онова чувство, което обикновено ние, а и съвременниците, са наричали разочарование от времето на свободна България.

Тъй като носталгичното минало е минало, при-

добиващо специалните си качества и значенето си посредством специфичния начин, по който се съпоставя с известни черти от настоящия живот, "Миналото" на Стоян Заимов би могло да се види като пропускащо възможностите и значението на носталгичното най-вече поради това, че липсва оптиката от настоящето. В планомерните и романизираните стегнати глави на "Миналото", почти пълна противоположност на автобиографичните и свидетелски разкази на "Записките", носталгичният копнеж не намира място. Защото носталгията не е просто преживяване на миналото, а преживяване на различието, което стои в двете краища на миналото и сегашното.

Писането, което преминава през носталгичната болка, дава обяснение за т. нар. активни премълчания, по терминологията на Никола Георгиев. Подобни "премълчания" могат да бъдат наречени и наративни липси при Захари Стоянов: като частно преживяване носталгията включва единствено частното преживяване, а не изобщо историческото. Към това се прибавят и частните, автобиографични моменти на "Записките". Именно носталгията така силно обединява и прелива автобиографичния и биографичния разказ в "Записките". Затова "Записките", макар да нямат преките претенции за белетризиране както "Миналото" на Стоян Заимов, под плаща на носталгията, всъщност ни се струват далеч от историческото и близо до литературното.

Захари Стоянов

¹Ankersmit, F. History and Topology: The Fall and Raise of Metaphor. 1994, p. 200

²Стоянов, Захари. Записки по българските въстания. С. 1962, с. 55

³Пак там, с. 56

СПОРТ

ЕНГЕЛБЕРТ НЕЛЛЕ: НЕМСКИЯТ ФУТБОЛ ЩЕ СЕ ЗАВЪРНЕ НА СВОЕТО МЯСТО НЕ САМО В ЕВРОПА, НО И В СВЕТА!

Крум КРУМОВ

Какво може да накара един детско-юношески футболен отбор да влезе в аудитория? Дейвид Бекъм, който на входа да раздава топки с автограф? Не, прекалено сложно! Присъствието на почетния вицепрезидент на Немския футболен съюз (НФС) Енгелберт Нелле и достолепната компания, водена от Весела Лечева - председател на Националната агенция за младежта и спорта, и ректора проф. д-рн Иван Куцаров, бяха достатъчни, за да препълнят 6-та аудитория.

Гостуването на г-н Нелле бе истинско събитие не само за спортната общественост на Университета, но и за тази на гр. Пловдив, в частност - футболната. Получил още преди три години почетната титла Doctor honoris causa на ПУ, вицепрезидентът на НФС посети повторно Университета, за да изнесе кратка, но изключително полезна лекция за системата на развитие на детско-юношеския футбол в Германия.

Всичко изглежда съвършено просто! Трикратният световен шампион Германия е една от най-футболните страни в света. Своята легендарна прецизност и трудоспособност във всяка една област германците винаги са показвали и на зеления килим. Германия е традиционно силна на големи първенства, но, за да си изградиш име на вечен фаворит, се изисква да създадеш здрава верига, чиято основа да бъде най-стабилна и продуктивна. Германците много добре знаят това, дори са сред пионерите в тази област. Ето защо другите трябва да се учим от тях! Става въпрос за детско-юношеския футбол, т. нар. "фабрика за играчи". Немските футболни специалисти винаги са се старали да не произведат брак, но и да се грижат за продукцията си, като добре я пласират. И когато някой стъпи на криво..., алармата се задейства. "Преди пет години - казва г-н Нелле - един немски вестник

писа, че НФС губи децата и младежите си"... и веднага следва реакцията: "НФС съз-

Енгелберт Нелле - първият отлясно, в компанията на Весела Лечева, проф. Веселин Маргаритов и немски спортни дейатели.

даде нова система "подпомагане на талантите". Търсихме и откривахме таланти, с помощта на добри спортни педагози." Да, германците реагират мигновено. Достатъчен е само един критичен зов ... и 10 млн. евро (толкова е бюджетът на въпросната система)! Дали обаче е толкова лесно?

Футболът е колективна игра, но за да се изгради добра верига всяко едно звено трябва да бъде добре оформено (ако, разбира се, има необходимите предпоставки за това).

Ето защо немските футболни педагози подхождат индивидуално към всеки един млад футболист - тук според г-н Нелле е ключът. Това едва ли е въпрос само на време и средства. Има и

нещо друго, но нека всеки сам предположи какво е то.

За немския футбол дългосрочната липса на световна или европейска титла е равна на неуспех. И може би причината бе в леко контузената... детско-юношеска школа. Дали "травмата" е излекувана, ще видим на предстоящия Мондиал 2006, над който в Германия и в двата смисъла усилено работят.

Немският футболен съюз е една от най-мощните футболни структури в света. Поддържа 6 300 000 членове, в това число и Националната футболна лига, която се дели на Първа и Втора Бундеслига, с по 18 отбора във всяка. Цялата икономика, която се върти около лигата, с телевизионните права и националния отбор, носи парите, с които НФС оперира успешно.

заторите са съвършено обновените бази.

Преди време един футболен човек бе казал, че световното първенство е състезание, в което всички отбори се борят помежду си и накрая националният отбор на Германия печели титлата! Това изречение се превърна в максима и футболната история го потвърждава. Дали ще го затвърди, ще разберем догодина.

И присъединявайки се към дипломатичния тон на това събитие, нека пожелаем на Германия успех, който за нея има само едно измерение - световна титла.

Всеки от дванадесетте града има свой организационен комитет. Гордостта на органи-

Всякакви асоциации и сравнения, които този материал би могъл да породни, са напълно уместни и правилни.

Авторът

КОНКУРС ЗА СТИПЕНДИЯ

Вестник "Стандарт" обявява конкурс за една стипендия в размер на **80 лева** месечно за **студенти от първи и втори курс**, специалности "Българска филология" и "Славянска филология" в ПУ "Паисий Хилендарски".

Кандидатите трябва да напишат есе на тема **"Как ще ги стигнем... европейците?"** в размер до една стандартна машинописна страница (1800 печатни знака).

Материалите ще се приемат в деканата на Филологическия факултет, Ректорат, ул. "Цар Асен" 24, стая 325. Краен

срок - 22 ноември 2005 г.

Студентите трябва да покажат, че са добре осведомени, пишат грамотно и свободно по зададената тема. Есетата ще оценява жури, съставено от представители на вестника и университета. Резултатите ще бъдат обявени на 1 декември 2005 г.

Стипендията ще бъде връчена официално по време на презентацията на вестник "Стандарт" в хотел "Марица" на 5 декември 2005 г.

Тел. за контакт в Пловдив: 62-77-33
Вестник "Стандарт"

ОТЛИЧНИЦИ

КАНДИДАТСТУДЕНТСКИ БИСЕРИ 2005

ГЕОГРАФИЯ

Темата от изпита по география беше

"География на енергетиката на България". В бисерите, които Ви предлагаме, е запазен автентичният правопис.

* След 1939 г. (когато е световната икономическа криза) в България се изгражда АЕЦ Козлодуй.

* Електроенергията има топлинно-битово значение.

* От електроенергията в най-голяма степен зависи социалният живот на хората.

* Енергетиката не замърсява околната среда. Тя е екологично издържана.

* Тя (енергетиката) има сложен характер.

* В АЕЦ работят специалисти от гр. Козлодуй и околните градове и села.

* Първата АЕЦ у нас е построена през 1838 г.

* Преди 1989 г. за русия се изнасяха ел. енергия, топлиненергия, въглища и други енергийни ресурси.

* Енергетиката е основния производител на електроенергия.

* Водните каскади по река Марица са добра предпоставка за развитието на ТЕЦ "Марица-изток".

* За пренасянето на ел. енергията се изграждат далекопръстени.

* АЕЦ Козлодуй и АЕЦ Белене са разположени в близост до р. Дунав. От там черпят енергийните си ресурси.

* Тази продукция (ел. енер-

гия) не се складира, а се потребява веднага. Това спестява огромните разходи за склад.

* Урановата руда е основно гориво за АЕЦ.

* Енергетиката е от основно значение за човека и неговите битови нужди.

* Продуктите на енергетиката не могат да се съхраняват.

* Електроцентралите на енергетиката са широко разпространени по нашта страна.

* Електроенергията бързо се преобразува от един вид в друг тоест от светлина може да се превърне в топлина и т. н.

* От електроенергията се получава светлина, пара и вода.

* Енергетиката на България това са: ТЕЦ, ВЕЦ и АЕЦ.

* От една страна АЕЦ е полезна, но от друга - ако гръмне...

* ВЕЦ-те се изграждат в близост до язовири и каскади.

* Има и такива централи, които се строят на място, където има постоянно движение на въздуха или това е вятъра.

* Радиацията унищожава всичко живо по пътя си с километри.

* ВЕЦ се строят до големи водни басейни, от които смучат вода. Те (ВЕЦ) служат за пречистването на водата от замърсители и я правят питейна вода.

* ВЕЦ е най-екологична защото работи с водите.

* Повечето реки в България водят началото си от Рило-Родопската област поради което силно привличат повечето електроцентрали.

* Енергетиката в България е в процес на преходност и модернизация.

* От изброените централи за добиване на енергия се вижда, че разположението им е доста раздалечено.

* Енергетиката в България е една от най-добре развитите - почти 100%.

* Електроенергията, която се произвежда в страната и от която се използва, също така служи и за износ извън нея.

* За работата в заводите за енергия се облагодиятства и от специализирано машиностроене, което един вид улеснява и подобрява условията.

* През 40-50-те години на 19 век започва по-бързото строителство на ТЕЦ-ве у нас.

* Водите играят изключително важна роля при производството на електроенергия. Особено голямо влияние имат върху ВЕЦ.

* АЕЦ Козлодуй е единствената в страната. Тя е построена през 1872 г.

* 1 и 2 реактор вече не работят, след като България стана член на ЕС.

* В страната ни има няколко ТЕЦ-а.

* Елховският басейн е единствения в Северна България.

* Първо е построена АЕЦ Белене, но поради остаряване на мощностите се налага изграждането на нова АЕЦ Козлодуй. Така България има два АЕЦ-а.

* Производството на АЕЦ Белене е спряно поради остаряла техника.

* През последните години, все повече нараства потреблението на ел. енергия, както и това на домакински ел. уреди, което води до намаляване на разхода на електроенергия.

* Получената електрическа енергия се използва за полу-

чаване на въглища, нефт и природен газ.

* Нов вид АЕЦ са ПАВЕЦ.

* Ел. енергия не е продукт, който може да се складира, а трябва незабавно да се консумира.

* Енергетиката е структуроопределящ отрасъл в структурата на селското стопанство.

* Енергетиката заема почетно място в живота на съвременния човек.

* Въпреки, че замърсява силно околната среда електроенергията е екологично чист продукт.

* Още в древността се е произвеждала ел. енергия чрез водата и вятъра, или тъй наречените водомелници и вятърни мелници. По-късно вече са построени АЕЦ, ВЕЦ, ТЕЦ.

* Благодарение на слънцегреенето водата в Черно море става с много приятна температура за нейното използване.

* Черно море също е голям енергиен ресурс. По неговото крайбрежие има изградени множество ВЕЦ.

* Без електропроизводство е немислимо съществуването на населението на една страна.

ЗАДАЧИ. ГЛАВОБЛЪСКАНИЦИ

1. На лист хартия напишете годината си на раждане, под нея - годините на които сте (които навършвате през 2005). Отдолу направете същото и с годината на раждане и възрастта на свой колега. Сумирайте четирите числа! Ще получите 4010, без да сме видели какво е написано. Не е ли гениално!

2. Представете си, че сте шофьор на такси. Автомобилът е жълт, леко одраскан отядно, предният ляв мигач понякога не включва. На колко години е шофьорът?

3. От четири клечки кибрит е образувано числото VII (седем). Как може да преместите две клечки и да получите числото пет? Как може да преместите една клечка така, че да получите числото 1?

ОТГОВОРИ НА ЗАДАЧИТЕ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

1. Оловни войници. Детето имало 26 оловни войника. Ако означим с N броя им, то $N = x^2 + 10 = (x + 2)^2 - 10$; $x = 4$, $N = 4^2 + 10 = 26$.

2. Годините на сестрата и двамата братя са съответно: 8, 5 и 2. Като връщаме назад по три години установяваме кога е роден всеки един от братята.

Подготвил: доц. д-р Георги КОСТАДИНОВ

ОТ СТР. 14

*В България нефтът не е фонтаниращ и затова трябва да се ПОМВА.

*На преден план е била АЕЦ Белене, но с появата на АЕЦ Козлодуй, мощностите на първия АЕЦ намаляха над 15 пъти.

*ЕС не одобрява нашия АЕЦ, затова се строи допълнителен четвърти реактор.

*От АЕЦ Козлодуй тръгват няколко големи тръбопровода, които разнасят ел. енергия по цялата страна.

*Отровния въздух в атмосферата естествено повлиява и на населението.

*Битовото значение на енергетиката се изразява в това, че напоследък се увеличава вида и броят на електродомакинските уреди.

*Налага се повсеместното изграждане на малки АЕЦ.

*От отровните газове хората се разболяват, полудяват.

*Азотът е ниско трудов емък.

*Енергетиката е неподвижен отрасъл.

*В река Дунав се изхвърлят твърдите отпадъци при изгарянето на урана.

*Отрасъла енергетика задоволява нуждите на населението от енергия.

*Отрасълът енергетика е сравнително суровиноемък.

*Тези централи създават освен електрическа енергия, но и топла вода докато концесионерите създават само електроенергия.

*Природния газ е много важна суровина. Затова политиката на държавата ни е той да се използва по-малко.

*Не случайно въглищата са известни като "черния хляб" на България.

Кандидатстудентски БИСЕРИ 2005

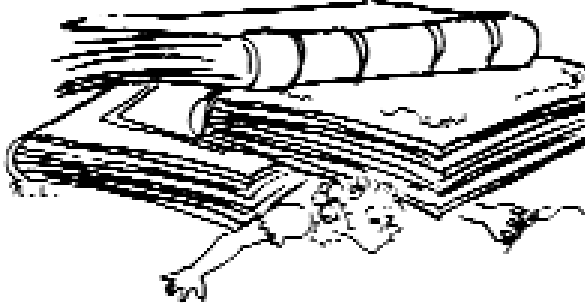
*Нефтът на България не е фантазиращ и трябва да се изпомпва.

*Формират се три вида ветрова енергия.

*Енергетиката се отличава с голямата си географичност.

*Нефта се събира на места, където преобладават свлачищни райони.

*ВЕЦ се отличават със сравнително лесно управление.

*Електроенергията гарантира протичането на нормален социален живот на населението.

*По долината на р. Марица са изградени ВЕЦ Марица-изток 1, ВЕЦ Марица-изток 2, ВЕЦ Марица-изток 3 и Марица-запад.

*Водите на Черно море също се използват за построяване на ВЕЦ.

*При построяването на АЕЦ Козлодуй тя е с мощност около 200-300 МЕГАБАЙТА, а след разширяването става 3-4 хил. МЕГАБАЙТА.

*Обикновено ТЕЦ и ВЕЦ са обединени край големите градове и са в близост до тях, за да захранват множеството

трансформатори, а те от своя страна - потребителя.

*Хората, които работят в енергетиката, продължителността на живота им е по-малка: 35-40 години, затова и се пенсионира по-рано.

*През 1951 г. е построен АЕЦ Козлодуй, а през 1962 г. получава една мощна "инДжекция".

*За вятърните електроцентрали е необходимо да има постоянно БУХАЩИ ветро-

продукт, който може светкавично да се преобразява дори в технологична пара.

*Руските реактори са морално Устарели, а данАкоплатеца е изгубил милиони долари за тяхното закОпуване.

*Като всеки източник и слънцето си има своите лоши страни.

*Електричеството има голямо значение за населението и неговото потребление.

*АЕЦ снабдява с електричество и Североцентрална България.

*АЕЦ са най- модерните научно-технически машини.

*ПАВЕЦ работи на принципа на помпеното всмукване от горния към долния район.

*През 1986 г. В АЕЦ "Козлодуй" става авария и това довежда до смъртни случаи на новородени, довежда до много видове рак и много голяма част от хората които са живели в близост до АЕЦ "Козлодуй" са умрели веднага. Дори още на места се среща голяма радиоактивност. Аварията в АЕЦ "Козлодуй" ще остане най- голямата трагедия в историята.

*В гр. София има три ТЕЦ-а: ТЕЦ "Марица изток-1", ТЕЦ "Марица изток-2", ТЕЦ "Марица изток-3".

*По-нетрадиционните методи за извличане на енергия са слънчевата светлина и ветровете. Тъй като България е все още недоразвита тази енергия е малко позната.

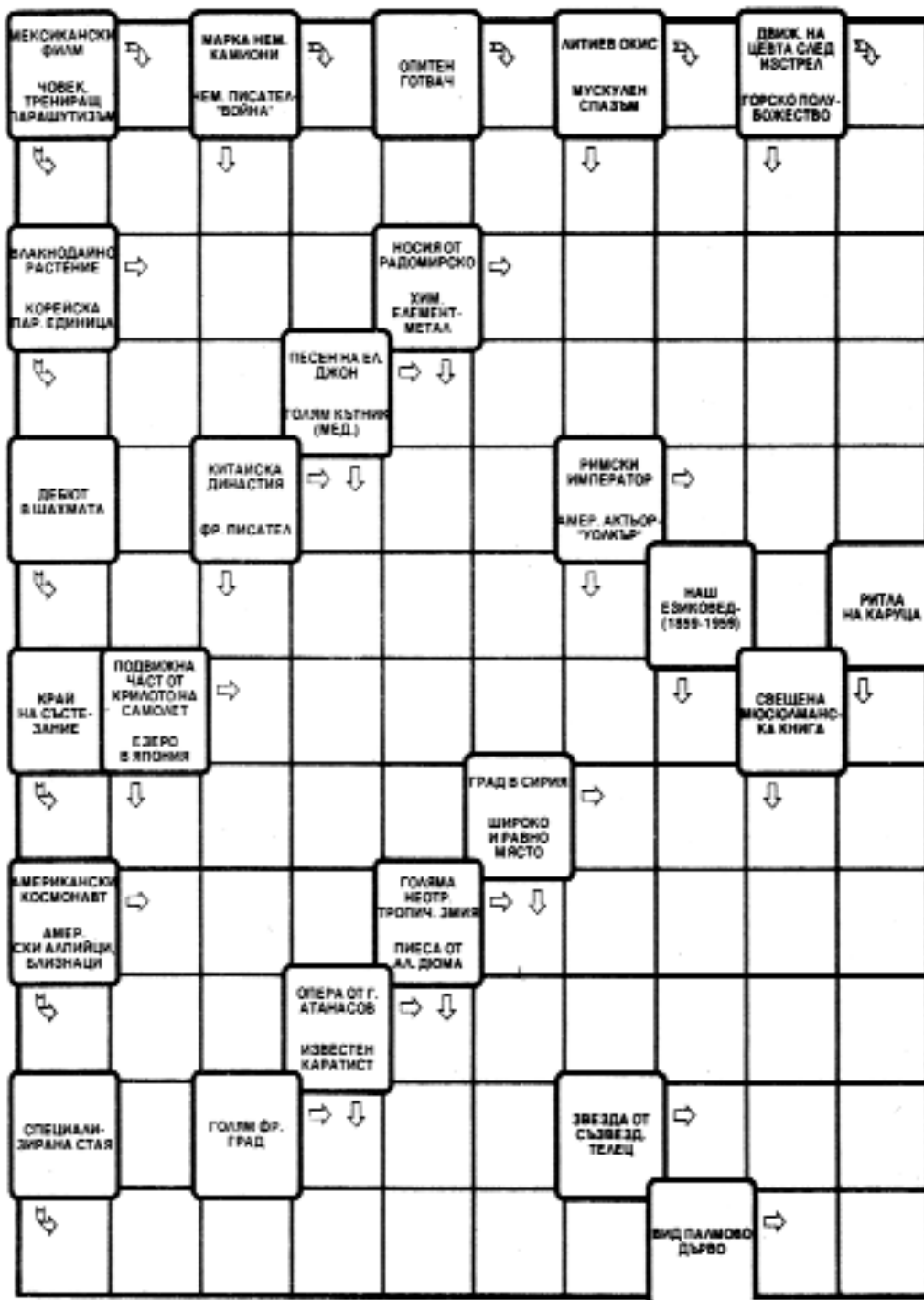
*ЕС не одобрява нашата АЕЦ, затова се строи допълнителен четвърти реактор.

Бисерите подбра:
ст. ас. Дилян АНГЕЛОВ

КРЪСТОСЛОВИЦА

КРЪСТОСЛОВИЦА

КРЪСТОСЛОВИЦА

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

ТИЛЪО ТИЛЕВ – главен редактор, доц. д-р Владимир ЯНЕВ, доц. д-р ЖОРЖЕТА ЧОЛАКОВА,
СТЕФАН СТОЯНОВ – фотограф, ас. ЕВЕЛИНА ДАСКАЛОВА, гл. ас. д-р ИВАН ПОПОВ, гл. ас. д-р ЛЮБА ПОПОВА,
гл. ас. ОГНЯН КОЙЧЕВ, доц. д-р СНЕЖАНА МАГАЕВА

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА: Пловдив, 4000, ул. „Цар Асен“, №24, тел.: 261 477

ПРИЕМНО ВРЕМЕ: всеки ден от 10.00 до 14.00 часа

ВЕСТНИКА МОЖЕ ДА НАМЕРИТЕ В ИНТЕРНЕТ НА АДРЕС: <http://www.fmi-plovdiv.org>

Електронният вариант се прави от СТЕФАН ДЖУКЕЛОВ
Текстове и мнения изпращайте на e-mail: vestnik_pu@abv.bg